

Familie- og kulturkomiteen på Stortinget

Oslo, 16. oktober 2018

Høringsnotat om statsbudsjettet 2019

Takk for at vi får komme med våre innspill til statsbudsjettet 2019. Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening representerer 5.400 forfattere og oversettere i Norge, og foreningen er 40 år.

Vi har kommentarer til fire kapitler:

Kapittel 2.4.4 Kulturdepartementet.

Vi er svært fornøyde med at språk- og litteraturformål er satt opp som en av fire hovedprioriteringer i Kulturdepartementets budsjett neste år. Det er bra at regjeringen foreslår å bidra med 30 millioner til gjestelandprosjektet til Norge under bokmessen i Frankfurt i 2019 og samme beløp til Nasjonalbiblioteket i forbindelse med Bokåret 2019. Gjestelandprosjektet fortøner seg som et OL i litteratur og kommer til å ha mye å si for litteratureksporten vår framover. Prosjektet er i gode hender hos NORLA (Norwegian Literature Abroad).

Vi gleder oss også over at 10 millioner kroner er satt av til å fremme leselyst og -glede blant barn og ungdom. Vi håper at Foreningen lles blir tilgodesett her, som har arbeidet uopphørlig og grundig med nettopp dette siden foreningen ble startet i 1997. Vi håper og regner med at satsningen også kommer sakprosa for barn og ungdom til gode.

Kapittel 320, post 55. Litteraturformål, Norsk kulturråd, Kulturfondet.

Kulturrådet har et spennende prosjekt som de har søkt om midler for neste år, som handler om å støtte opp under kritikk og kulturtidsskrift. Vi ser ikke at Kulturrådet har fått disse midlene. I en tid da mediene stadig kutter i litteraturkritikken, skulle vi gjerne sett et slikt løft for den offentlige samtalen om litteratur, samfunn og politikk.

Kapittel 321, post 73 og 74.

Antallet arbeidsstipend og langvarige stipend har stått stille lenge og bør økes. Vi ser at særlig blant våre frilansmedlemmer, som er en gruppe i vekst, er arbeidsstipendene viktige for å kunne jobbe med og utvikle skriveingen sin.

Stipend er viktige for forfatterne og oversetterne av generell sakprosa fordi i en rekke fine kulturpolitiske tiltak kommer disse dårligere ut. For eksempel er bare fire arbeidsstipend i

ordningen for Statens kunstnerstipend tilordnet disse, mens andre skribentgrupper har betydelig flere stipend å søke på. Innkjøpsordningen for sakprosa er vesentlig mindre (80-100 titler i året) enn til eksempel innkjøpsordningen for skjønnlitteratur (automatisk innkjøpsordning). Innkjøpsordningene påvirker forlagenes satsinger og hvilke titler som finnes i bokhandlene.

NFFO deler ut stipender og støtte til faglitterære forfattere og oversettere fra kopi- og bibliotekvederlagsmidler. Men dette er prosjektbaserte og ofte kortvarige stipend.

Alle kunstnere, og forfattere spesielt, hadde ifølge Kunstnerundersøkelsen i 2013 fått forverret sin økonomiske situasjon siden 2006. Statlige stipend, som politikerne rår over, er et viktig virkemiddel for å styrke kunstnerøkonomien.

Kapittel 337, post 70. Kompensasjon for kopiering til privat bruk.

Da den nye åndsverkloven trådte i kraft 1. juli 2018, ble kompensasjonsordningen for privatkopiering av åndsverk utvidet til også å omfatte litterære og visuelle verk som ikke inngår i lydopptak og film.

Med en stor gruppe nye kompensasjonsberettigede rettighetshavere, må bevilgningen gis en tilstrekkelig reell økning. Det er derfor svært overraskende at regjeringen ikke følger opp Stortingets lovvedtak, men bare foreslår en prisjustering av et allerede lavt beløp.

Med mindre kompensasjonen økes med ytterligere minst 10 millioner kroner, blir realiteten et stort vederlagskutt til hele rettighetshaverfeltet.

Etter at vi sendte inn notatet vårt i forrige uke, har Kulturministeren besvart et spørsmål fra representanten Trettebergstuen, og vi vil gjerne benytte anledningen til å takke Trettebergstuen for å ha røyket ut Kulturministerens begrunnelse for å ikke øke den individuelle kompensasjonen. Det ble imidlertid ikke gitt et godt svar.

Begrunnelsen for kompensasjonsordningen er at ny, digital teknologi har medført at privates lovlige kopiering av åndsverk har økt eksplosjonsartet. Da ordningen ble innført i 2005, så ble det besluttet at bare rettighetshavere i lydopptak og film/video skulle få kompensasjon.

Nå skal også andre former for presentasjoner av litterære og visuelle verk kompenseres. Vi har allerede kompensasjon når visuelle/litterære verk inngår i lydopptak - visuelle verk gjør ikke det, men altså: lydopptak og i film/video. Det er altså en gruppe som er inne, men nå snakker vi om en utvidelse av bruken. Når det presenteres på annen måte enn i film/video og lyd så er privatkopieringsomfanget stort, men kopieringen har altså ikke vært inne i ordningen før 1. juli i år. Stortinget har vedtatt en reell utvidelse av ordningen slik vi ser det, og selvsagt må det da også friske midler til. I det notatet vi sendte inn i forrige uke så anslo vi behovet for å være 10 millioner kroner.

På oppdrag fra NFFO undersøkte analysefirmaet Ipsos i 2013 omfanget av fagtekst som ble kopiert til privat bruk. Departementet fikk tilsendt undersøkelsen mens arbeidet med åndsverkloven pågikk.

I en typisk uke ble det privatkopiert 29,2 millioner A4-sider fagtekst. På årsbasis utgjør dette om lag halvannen milliard sider, hvorav nær 78 prosent er kopiert fra digitale kilder.

Selvsagt kommer privatkopiering av andre litterære tekster enn fagtekster, og visuelle verk, i tillegg til disse anslagene.

Med vennlig hilsen
Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening (NFFO)

Geir Hønneland (sign.)
Styreleder
geir.honneland@nffo.no
mobil: 997 96 020

